

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Declaratur in quo ratio formalis Spei Theologicæ consistat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

à Charitate, quòd Charitas unit hominem Deo, Spes verò facit tendere in Deum ut est quoddam bonum possidendum à nobis.

VII. Ratio formale Spei esse debet bonum ali- quod alliciens voluntatem.

Ratio hujus opinionis est primò, quia objectum Spei esse debet aliquod bonum, à quo alliciatur voluntas ad superandum difficultatem, quæ in illius consecutione reperitur, & consequenter versari non potest circa arduum vel difficultatem in obtinendo, ita ut ea sit ratio formalis, cum hoc potius habeat rationem mali, & consequenter non potest esse primum movens voluntatem ad superandum difficultatem, sed potius deterreret, unde propter talem difficultatem potest voluntas illud bonum respicere; debet ergo esse aliquod bonum alliciens & non creatum, eo quod Spes virtus sit Theologica, ergo increatum, & Deus, Deus autem non potest esse objectum Spei, ut bonum in se, quia sic est bonum specificans Charitatem, ergo ut est bonum nobis: patet consequentia, Spes siquidem & Charitas sunt duæ virtutes distinctæ, & consequenter cum utraque Deum respiciat, assignanda est aliqua inter eas distinctio ex parte objecti formalis, quæ non potest esse alia, nisi illa duplex ratio bonitatis in Deo, ergo.

VIII. Tandem dicunt alii, Deum non peculiariter ratione, sed prout ab omnibus perfectionibus abstracti, esse objectum formale Spei.

Quinta demum sententia est Vasquez 1. part. tom. 1. d. 84. cap. 1. & tom. 2. d. 235. cap. 4. & 1. 2. tom. 1. disp. 15. cap. 1. & præcipue 3. part. tom. 1. d. 43. cap. 2. num. 6. & aliorum Recentiorum, qui licet cum prædictis in eo conveniant quod objecta sperata vocent objecta materialia, rationem tamen formalem dicunt esse Deum, non secundum misericordiam, liberalitatem, vel aliam specialem rationem, sed prout est is à quo beatitudinem supernaturalem speramus; sicut enim inquirunt, Charitas fertur in bonum divinum, & pulchritudinem, non quæ ex speciali aliqua perfectione, sed quæ ex omnibus confurgit, ita Spes fertur in Deum, ut ab ipso speramus, non propter unam vel alteram rationem, sed prout à suis divinis perfectionibus habet ut ab ipso jure sperare possimus.

IX. Cur nullam peculiarem Dei perfectionem pro objecto formale Spei statuendam existimant hanciores.

Ratio autem cur hi Auctores nullam specialem assignandam putant perfectionem, ea esse videtur, quia si aliqua specialis, liberalitas, exempli gratia, assignetur, eodem modo assignari posset fidelitas, vel justitia, vel misericordia, quæ non minus sunt principia bonorum, quæ à Deo habemus, quam liberalitas, ex quo fieret tot esse posse Spes, virtutes Theologicas essentialiter distinctas, quot possumus considerare in Deo perfectiones formaliter diversas, quæ sunt principia bonorum, quæ à Deo speramus, quælibet siquidem illarum sufficeret ad virtutem constituendam. Quam rationem satis convincere existimo trium priorum sententiarum falsitatem. Harum omnium opinionum fundamentis satisfaciet infra, Sectione sexta.

SECTIO QUINTA.

Declaratur in quo ratio formalis Spei Theologica consistat.

I. Ratio sub qua objectum terminat actum Spei, est esse acquisibile à Deo.

PRIMA Conclusio: Ratio formalis sub qua objectum immediatum terminat actum & habitum Spei, est esse acquisibile per vires acceptas ex auxilio Dei, & à Deo. Probatum primò auctoritate D. Thomæ, qui hic, art. 1. dicit bo-

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

num quod speramus terminare actum Spei nostræ in quantum est possibile nobis per divinum auxilium; & art. 7. vitam æternam ait esse objectum Spei, ut ad eam possimus pervenire per divinum auxilium: quæstione etiam sequenti art. 2. asserit objectum principale Spei esse beatitudinem æternam, secundum quod est possibile haberi ex auxilio divino, id est à Deo; neque enim cum aliis existimo Deum solum ingredi rationem formalem, vel præcisè ut est dans beatitudinem, vel cum aliis præcisè ut præbet auxilia ad bona opera, quibus eam promeremur, sed ut ab eo beatitudinem quomodocumque, assequimur, & alia in ordine ad ipsam.

In quo juxta Doctorem Angelicum sita sit ratio formalis objecti Spei.

Secundò probatur: Communis namque ratio sub qua respectu affectus prosecutionis in genere, consistit in appetibilitate quæ convenit objecto secundum se quasi ad modum allicientis ad prosecutionem; ergo etiam specialis ratio sub qua respectu particularis affectus prosecutionis, scilicet Spei, sita est in speciali modo appetibilitatis, qui explicatur per esse acquisibile à Deo, & per divinum auxilium: patet consequentia, sicut enim ratio sub qua respectu prosecutionis in communi explicatur per ordinem ad prosecutionem in communi, & juxta ejus exigentiam, ita etiam ratio sub qua respectu particularis prosecutionis, scilicet Spei, explicari debet in ordine ad prosecutionem peculiarem, & juxta ejus exigentiam, cum ergo affectus Spei versetur circa suum objectum ut possibile obtineri per divinum auxilium, ut conclusione sequenti probabo, in eo constituenda erit ejus ratio sub qua, quòd objectum sit acquisibile per divinum auxilium.

II. Communis ratio sub qua convenit objecto prout est alliciens ad prosecutionem.

Spes versatur circa suum objectum ut est possibile haberi per divinum auxilium.

Secunda conclusio: Deus ut conferens nobis beatitudinem, & auxilia ad eam requisita, seu beatitudo nostra ut à Deo obtinenda, & quæ ad eam prærequiruntur, est objectum adequatum Spei quoad rationem objectivam, seu motivum formale, cui innititur Spes, sicque nec Vasquez adequatam rationem objectivam assignavit in eo quod sit bonum à Deo obtinendum, neque rectè moderni aliqui, ut se illi opponant, asserunt solum bonum obtinendum pertinere ad primariam rationem objectivam, non autem causam efficientem, & media, per quæ obtineatur.

III. Declaratur in quo ratio formalis adequata Spei Theologica consistat.

Verius itaque existimo, ad primariam rationem Spei tanquam proprium ipsius conceptum pertinere, ut animus propter Deum auxiliatorem & datorem ipsi innitens se erigat ad sperandum; sicut propter ipsum dicentem se erigit ad credendum ea, quæ alioquin non crederet. Unde in divinis literis sæpè dicitur Spem nostram niti Deo; sic Psalm. 90. Quoniam tu es Domine Spes mea, & alibi: Spera in Deo, id est, innitere illi ut auxiliatori, & datori boni quod speratur, hoc verò non materiale objectum, sed motivum formale denotat: nec se habet extrinsecè auxilium Dei, sed sicut veracitas in Fide.

IV. Ad Spem pertinet, ut qui Deo auxiliatori & datori innitens erigatur ad aliquid profectendum.

Probatum hoc primò auctoritate Concilii Tridentini sess. 6. de Justificatione cap. 13. ubi dicitur: Tamesi in Dei auxilio firmissimam Spem collocare & reponere omnes debent, &c. quo nihil clarior dicitur ad significandum auxilium divinum, & Deum ut causam efficientem esse fundamentum cui Spes innititur.

V. Probatum auctoritate Concilii Tridentini.

Secundò ostenditur ratione, & præcipue quod hoc sit speciale in Spe, quia dum aliarum virtutum effectus & objecta explicant Theologi, non meminerunt causæ efficientis, vel mediæ, quibus assequantur homines bonum, quod intendunt,

VI. In solâ Spe explicandâ mentionem faciunt Theologi causæ efficientis & mediæ.

TOM. II.

*Nam virtus
præter Spem
hoc modo
sentit in
Deum.*

*Diversa est
ratio sperandi
beatitude
ad Deum
& à crea-
tura.*

VII.
*Virtus
ostenditur
Deum ut
causam ef-
ficientem
esse moti-
vum for-
male Spei.*

*Seclusa con-
cessione bea-
titudinis &
mediorum,
elicere non
possumus
actum Spei.*

intendunt, nunquam tamen explicant rationem objectivam Spei, quin affirmant eam duo respicere, bonum scilicet obtinendum, & Deum, à quo obtineatur, & æquè primò utrumque. Confirmatur primò: Deus quippe ut est principium auxiliorum, quibus possumus consequi beatitudinem, est motivum formale cui innititur aliqua virtus Theologica, & cum hæc virtus non possit esse Fides, neque Charitas, utpote quæ distincta habent motiva, neque alia ab eis & à Spe, quia darentur quatuor virtutes Theologales, sequitur apertè eam esse Spem. Confirmatur secundò: Sperare siquidem beatitudinem aut quoddamque bonum à creaturâ, vel à Deo magnam causat diversitatem in actu voluntatis, ergo ad formalissimam rationem huius Spei pertinet respicere bonum à Deo obtinendum.

Probatur tertio: Roganti quippe cur speramus beatitudinem supernaturalem, respondendum est quia Deus eam dat, & auxilia, quibus eam promereamur, ergo Deus ut causa efficiens est motivum formale cui Spes innititur: consequentia patet, eadem namque est ratio cui innititur Spes, & ratio propter quam speramus, sicque dicimus Deum ut revelantem mysteria credenda, esse rationem motivam cui innititur Fides, quia hoc assignatur ut ratio propter quam credimus, cum ad similem interrogationem respondemus: idem est de medio demonstrativo respectu assensus scientifici. Antecedens probatur, tum quia seclusa concessione horum auxiliorum, non possemus habere actum Spei circa beatitudinem supernaturalem, & eâ positâ possumus, ergo adæquata ratio habendi actum Spei est beatitudinis & horum auxiliorum concessio: tum quia juxta nullam ex aliis sententiis huic interrogationi congruè responderi potest.

SECTIO SEXTA.

Solutio objectionum contra rationem formalem sub qua Spei.

I.
*Quamvis
ad Spem re-
quiratur
difficultas,
hæc tamen
non est ob-
jectum for-
male Spei.*

*Ad actum
Spei requi-
ritur aliquid
quod volun-
tatem allu-
ciat.*

II.
*Quamvis
misericordia
& alia per-
fectiones ibi
recessita
conferant
ad Spem,
non tamen*

AD fundamentum primæ sententiæ constat ex dictis, licet enim concedatur ad actum Spei requiri difficultatem, eo quod ubi non est difficultas, non est motus, quo erigatur animus ad eam superandam, ea tamen non potest esse ratio movens & alliciens, cum potius voluntatem deterreat à consecutione objecti, ut ait D. Thomas 1. 2. quæst. 23. art. 2. his verbis: *Bonum autem arduum, sive difficile, habet rationem ut in ipsum tendatur, in quantum est bonum, & ut ab ipso recedatur, in quantum est arduum & difficile.* Et quisque in se experitur eò se magis à prosecutione retrahi, quò major est difficultas, nisi aliunde facilitetur, ut dicitur latius infra. Debet ergo esse aliqua ratio, qua objectum reddatur possibile, non obstante difficultate. Ad confirmationem; nego antecedens nisi accedat possibilitas per divinum auxilium.

Ad primam rationem secundæ sententiæ respondeo, Spem inniti misericordiæ divinæ tanquam medio præsupposito conducenti ad beatitudinem consequendam; idemque dicendum est de aliis virtutibus, non verò quod sint objectum formale, & hoc tantum voluit Concilium, idque innunt Scripturæ, quamvis hæc intelligi possunt de Deo ut causâ efficiente, quo modo spe-

ctat ad objectum formale, ut diximus. Quid sunt objectum autem intendat Divus Thomas ostendimus in probatione secundæ nostræ conclusionis, Sectione præcedente. Et per hoc patet etiam ad secundum, licet enim Spes respiciat Deum ut liberalem, potentem, &c. illa tamen non se habent ut objectum, sed ut media prærequisita, ut velit ac possit conferre, sicque merito ab eo sperare possumus.

Ad fundamentum tertiæ sententiæ idem est dicendum, promissionem scilicet & iustitiam habere se præsuppositivè tantum ad objectum formale, nostro modo concipiendi. Ad fundamentum quartæ dico, rectè probare intentum quoad arduitatem, si sumatur pro difficultate in obtinendo, non autem si sumatur pro eo quod est ab alio, à Deo scilicet per ejus auxilia acquirendum. Ad argumentum Vasquez, in quantum contra nos facit, constat ex dictis.

Quæres, quo pacto inter se differant Spes & desiderium? Dico in hoc differre, quòd Spes respiciat objectum non solum ut absens, sed etiam ut arduum, & possibile, quod tamen non includitur in objecto simplicis desiderii, si quando autem difficultas spectari videatur à desiderio, ut quando propter eam hoc augetur, id solum est quasi occasionaliter, sicut etiam excitari interdum solet desiderium ex prohibitione objecti, quæ tamen non includitur in illius objecto, bona siquidem à nobis nonnunquam, quò difficiliora, eò majora apprehenduntur, magisque desiderantur, ex quo tamen non fit arduitatem illam esse conditionem necessariam illius objecti.

SECTIO SEPTIMA.

Quid sit objectum materiale Spei, seu quæ liceat sperare.

ILLA, quæ sperantur sunt objecta materialia Spei, sicut quæ creduntur Fidei, quemadmodum ergo omnia quæ cadere possunt sub objecto formali Fidei, primâ scilicet veritate revelante, sunt materialia Fidei objecta, ita in præsentia quæ cadere possunt sub objecto formali Spei, beatitudinis scilicet propriæ, acquisibilis à Deo, vel ut ordinata ad tale bonum, sunt objecta materialia Spei, & à Deo peti possunt. Quâ de causâ Sanctus Augustinus in Enchir. cap. 114. & 115. Tom. 3. ait omnia contineri in oratione Dominicâ: *Septem, inquit, petitiones continet Dominica oratio, quarum in tribus æterna possuntur, in reliquis temporalia, quæ tamen propter æterna consequenda sunt necessaria: & in Epistolâ 121. de his petitionibus ait: Liberum est aliis atque aliis verbis, eadem tamen in orando dicere, sed non debet esse liberum alia dicere.* Videatur Canisius in Summâ cap. 2. de Spe.

Quia tamen hæc bona varia sunt, ideo claritatis gratia ad specialia descendimus: & quidem cum suprâ dixerimus beatitudinem nostram esse objectum principale, de aliis præcipuè procedit quæstio, an ad illa, quæcumque sint, prout conducent ad beatitudinem, se possit extendere virtus Spei, sicut Charitas non solum se extendit ad Deum, & pulchritudinem ejus amandam, ut resultat ex omnibus ejus attributis, sed etiam ad singula, & amat Deum ut justum, ut misericordem, &c. imò & ad proximum, quatenus parti-

*Quid sunt ob-
jectum autem
formale.*

III.
*Promissio &
iustitia Dei
ad Spem præ-
requiritur.*

IV.
*Spes respicit
objectum,
non solum
ut absens,
sed etiam ut
arduum,
quod non
facit desi-
derium.*

I.
*Quamvis
concedenda
sunt objecta
materialia
Spei.*

*Omnia in
Oratione
Dominicâ
contineri
ait S. Au-
gustinus.*

II.
*Ad quam
præter bea-
titudinem
extendere se
possit virtus
Spei.*